

KAZIMIERZ STOPA

ur. 1923; Rozięcín

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, fuzja organizacji młodzieżowych w 1948 roku, związek Młodzieży Wiejskiej RP WICI, Związek Młodzieży Polskiej, Aleksy Bornus

7. Przygotowania do fuzji organizacji młodzieżowych w 1948 roku

Zrozumiałem, że to wszystko jest pod ścisłą inwigilacją, ponieważ pracowałem w bursie i miałem do czynienia z młodzieżą, a sprawa trzymania młodzieży na dystans od aktualnie rozgrywających się wypadków była niezbędna. Unikaliśmy sytuacji, które wywoływały by sprawy konfliktowe. Ale na ogół było przekonanie, wśród młodych, z którymi się stykałem, że jesteśmy zniewoleni przez aktualnie kwaterujące w kraju wojska sowieckie. Takim uderzającym szczegółem była sprawa przygotowania do fuzji organizacji młodzieżowych. W 1948 roku, po uplasowaniu się w gimnazjum i liceum dla dorosłych, nawiązałem kontakt z organizacją szkolną Związku Młodzieży Wiejskiej RP WICI. Wkrótce też znalazłem się w zarządzie tej organizacji. Zaliczono mnie do aktywu, wykorzystywano moją znajomość realów przedwojennych i wojennych do różnych spotkań i prelekcji. Między innymi lansowano wtedy taką tezę - że im więcej będzie ogniw organizacyjnych Związku Młodzieży Wiejskiej RP WICI, tym większy i bardziej skuteczny będzie udział w tej organizacji, która powstanie po zjednoczeniu WICI i OMTUR-u, czyli tej organizacji, która działała w oparciu o Polską Partię Socjalistyczną, i ZWM –Związku Walki Młodych, która działała w oparciu o PPR. Więc liderzy tej organizacji wychodzili z założenia, że czym więcej będzie ogniw organizacyjnych Związku Młodzieży Wiejskiej RP WICI, tym większy będzie wpływ na losy przyszłej zjednoczonej organizacji młodzieżowej. W każdym bądź razie takie tezy głosili liderzy tego ruchu szczebla wojewódzkiego, jak Mieczysław Pazura, jak Stanisław Lejwoda, który był jednym z liderów ruchu wiciowego w Lublinie. I myśmy rozbudowywali tę organizację, jeździliśmy po wioskach, powoływaliśmy koła WICI. Wieś już była przekonana, że to, co się stało po 22 lipca jest dalekie od prawdy zawartej w propagandzie oficjalnej, i szukała ujścia dla siebie w takich organizacjach, jak Polskie Stronnictwo Ludowe, jak Związek Młodzieży Wiejskiej RP WICI. W każdym bądź razie, gdy doszło do fuzji organizacji młodzieżowych na zjeździe

krajowym, który miał miejsce we Wrocławiu 22 lipca 1948 roku, powstała organizacja: Związek Młodzieży Polskiej. Ale te nasze nadzieje, czy raczej przewidywania liderów tych organizacji trafiły w próżnię, bo przy wyborze nowych władz, przy układach nowych struktur statutowych tego nowego Związku Młodzieży Polskiej - ZMP, decydowali ci, którzy organizowali te zebrania, którzy je firmowali. Aczkolwiek pierwszy zarząd powiatowy ZMP w Chełmie był obsadzony tak, że prezesem zarządu powiatowego był Aleksy Bornus, były prezes koła WICI-owego w liceum dla dorosłych w Chełmie, a później vice prezes zarządu powiatowego WICI. Po zjednoczeniu stanął na czele zarządu powiatowego Związku Młodzieży Polskiej. Ale po roku czasu, gdy rozpoczął studia w Lublinie i poszedł na Katolicki Uniwersytet Lubelski, na kierunku filozofia, to z ruchem ZMP-owskim zerwał. A w latach pięćdziesiątych był sądzony za działalność antypaństwową, zresztą nie on jeden. Więc jak nastąpiła dalece ta metamorfoza, to przekształcenie pojęć i zachowań ludzi młodych, to niech zaświadczy przykład tego człowieka. Wybitny intelektualista, fizycznie słaby, bo chory, miał po chorobie Heinego-Medina niedowład prawej ręki i prawej nogi, ale umysł bardzo sprawny, o szerokich horyzontach, głęboka wiedza. I stopniowo eliminowano z ZMP ten element, który był prezentowany przez Związek Młodzieży Wiejskiej RP WICI, przez OMTUR, a obsadzano tymi, którzy rodowód swój wywodzili ze Związku Walki Młodych firmowanym przez PPR. W każdym bądź razie w latach pięćdziesiątych w strukturach organizacyjnych ludzi, którzy myśleli kategoriami dawnego ruchu ludowego, w strukturach Związku Młodzieży Polskiej już nie było, nie istnieli.

Data i miejsce nagrania	2006-08-10, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Mateusz Czekaj
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"